

**Nauicula siue speculum fatuoru[m] Prestantissimi
sacraru[m] literaru[m]**

Geiler von Kaysersberg, Johannes

Argentorati, 24. Jan. 1513

35 Singularium (Einrichtig narren) Nole. Singularia exercitia
co[m]munib[us] neglectis assumere: non [com]municare salubria/ sed sibi
retinere: p[ro]prio sensui inniti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70346)

Iracundorum

dit animū nē possit discernere vep. Ps. Turbat⁹ est a furore oculus meus. Oīa q̄q; bona aufert: misericordiam. Ira em̄ nō h̄z misericordiam/neq; irrupens furor. Prouer. xiiij. qz finis ire est victoria. Sed z verā iusticiā aufert. Ira em̄ viri iusticiā non opat. Plane q̄ irat⁹ iudicat (vt d̄t glo. ibidē) etiā si iusticiā iudicat/tñ diuini examinis iusticiā (in quā p̄ turbatio nō cadit) nō p̄t imitari. Putat aliqñ corrector q̄ iratus est iuste agere: s; errat. Nā si ira correctorē super/an̄ opp̄mit q̄z corrigit. Et sub specie zeli iusticie furor est. Zel⁹ iusticie q̄si ignis ardere d̄z de oleo miscōie. Et sicut ignis absq; oleo lāpadē destruit nisi assit oleū: sic zelus iusticie cor bois destruit nisi assit oleū miscōie. Tādē ira aīe oīa mala introducit. Si q̄dē (vt d̄t b. Gregori⁹) ianua oīm vitioz iracundia: q̄ clausa virtutib; intrinsec⁹ dat̄ q̄es/apta ad oē faci⁹ armabitur anim⁹. Ego intelligo fm̄ mētē doc. scri: qz ira est ianua vitioz p̄ accidens. s. remouēdo p̄hibēs. i. impediēdo iudiciū rōis/p̄ qd̄ hō trahit a malis. Directe aut̄ z p̄ se est aliqz cā sp̄aliū p̄ctōz: q̄ dicunt filie cr⁹. Rogemus dñm vt nos custodiat. Amen.

Sabbato ante Palmarum. viij. Aprilis.

Stultoz infinitus est numerus. Eccl̄. i. Bestia diei.

Ricchimachta turba stultoz est singulariū: q̄ sua sunt q̄rē tū z p̄tinaciū (Eurichtrig narre) Possunt autem discerni tribus nolis.

Prima nola est: singularia exercitia cōib; neglectis assumere. Sunt q̄dam supbi/vane glōsi/p̄cipue in religioib;: q̄b; nō sufficit facere sicut alij faciūt/vel tenere qd̄ iubet cōis regula monasterij: sed vult sanctior oib; apparere: vult plus ceteris agere vt yltra ceteros appareat. Proinde nō sufficit qd̄ cōis regula monasterij vel maior; cōhortant̄ exēpla: nō tñ melior esse studet/s; videri meli⁹ viuere ḡstir: q̄z tenuis dicere possit: Nō sum sicut ceteri hoies. Si vis eos determinatus noscere/attēde q̄ dico: z q̄si puulas nolas huc p̄ncipali annexas accipito quēadmodū ieiunia/orōes/vigilias z silia p̄sumat. Ecce plus sibi blandit̄ de vno ieiunio qd̄ ceteris p̄adentib; facit/q̄z si cū ceteris septē dieb; ieiunauerit. Ecce vna nolula. Melior sibi videt̄ vna oratiūcula peculiaris/q̄z tota psalmodia vnus noctis. Ecce alia. Ad oīa sua strenu⁹/ad p̄munia piger. Ecce tertia nola. Vigilat in lecto/dormit in choro: cūq; alijs spallētib; tota nocte ad vigilias dormiter: post vigilias alijs in claustro q̄scētib;/sol⁹ in oratorio manet. Ecce q̄rta. Inter prandētes crebro solet oculos iactare p̄ mēsas: vt si quē min⁹ comedere viderit/victū se doleat: z idipm̄ incipiat sibi subtrahere crudelr̄ qd̄ necessario victui p̄uiderat indulgendū/plus gl̄e detrit̄ mētū q̄ sanus metuēs cruciatū. Ecce q̄nta. Pallorē suū z maciē in manib; z cetera q̄ p̄t videre specular̄. Ecce sexta. Dic oēs iudicat:

Turba. XXXV XII

Hic oim facta corrodit: vñ singularis serus depastus est eam. s. vineas
dñi. Ecce septima. Habes ecce pñā nolā/qua noscunt singularis fa
tui. Qui vere fatui nolētes se alijs pformare in bonis z honestis regu
laribz disciplinis: z tñ volūt esse in pfortio eoz: ptra q̄s scriptū est de
sta. reg. recolētes. Nā q̄sq̄s restrictius rebz vitē q̄ se habeāt mores eoz
cū q̄bz viuit/aut intempatus aut supstitiosus est. xl. dist. q̄sq̄s. z ē Au
gu. Ad quācūq; em̄ ecclā puenieris/hui⁹ moie serua. xij. dist. illa.
Et notant dicit in bonis z honestis. Si em̄ inhonesta sunt: tales imi
tari nō debes/sed singularis fieri (vt docet frater David) neq; cures q̄
inde fias odiosus z de singularitate noteris: q̄ scias q̄ nullus scōz
singularis gl'e fact⁹ est in celo/nisi q̄ inter hoies h̄ positus studuit esse
vite singularis. Quod tñ de singularitate virtutū dico: nō de ceremo
malibz obseruatijs/nullā vel parvā hñtibz vtilitatē virtutū. Qui sic sin
gulares sunt/boni sunt: nō obstāte q̄ ab alijs ptemnant. Sed qd ad
nos inq̄s: hec nola respicit religiosos: z Bernard⁹ ad frēs suos hec q̄
allegasti loquit⁹ est. Scio frater: sed z scio q̄ h̄ multi sunt q̄ in pgreg
gatoibz viuit/q̄bz hec ammonitio vt caueāt etiā vtilis est. Sūt pterea
h̄ iuuenes z vrgines q̄ post h̄ pñt religiones z pgregatōes ingredi: z eis
dem hec pderit doctrina. Tādē etiā his q̄ manēt in seculo nō inuti
lis: q̄ z seculares pl'es pferūt singularia cōi p̄suetudini eccl'e/z male: pu
ta ieiunāt z magis sibi p̄placāt diē sc̄i Valētini aut Sebastiani: z p̄
ceptos ab eccl'a negligūt/nullos aut admodum paucos p quadragesis
mā ieiunātes. Item ad eccl'as p̄uatas currūt/audiētes illic missam/ne
glecta parochiali.

Secūda nola: non cōicāre salubria/sed sibi retinere. Sunt docti j
qdā q̄ soli honorē habere volūt z famā/existimātes oēs alios indo
ctos z eos ptemnūt: neq; cū aliq̄ familiaritatē siue cōionē hñt. Seris
bus similes (vt in speculo tuo dicit) q̄ oim hoim fugiūt cōionē/sanctos
res volētes oibz natōibz reputari. Itaq; cū mercandū fuerit noctu pe
cuniā in ripa positā auferūt/mercen reponētes. Sic tales docti for
res claudūt z nemini rñdēt. Sūt pterea qdā artē suā occultātes/puta
z experimētū aliq̄ qd nouerūt vtile ptra morbos: ipi aut soli id retinēt
nemini cōicātes. Cum tñ etiā si iurassent se nulli cōicāturos/z sub h̄
pacto edocti ab aliq̄ fuissent/iuramētū seruare nō teneant: q̄ ptra cha
ritatē: nisi in casu q̄ is vel alter parat⁹ esset p̄stare tali egro medicinā:
tūc em̄ tenet seruare iuramentū: vt dicit b. Tho. in quodlibet. xij. ar. xxij.
Sunt hi vtiq; stulti carētes cbaritate: q̄ nō q̄rit q̄ sua sunt/nō singula
ria/sz cōia añponit: de numero hoz de q̄bz Ap̄s. ij. Tim. iij. In nouis
simis t̄pibz erūt hoies sc̄ipos amātes. Nō sic Ch̄s/q̄ sc̄ipm p oibz tra
didit. Sed z Tull. in offi. z Plato in Timæo dicit: q̄ homo nō est na
tus sibi metip̄i/sed cōitari. Ideo. j. Petri. iij. Quilibet grām sibi datā
debet in alios administrare.

Singularium

Terttia nola est: p̄prio inniti sensui: p̄tinaciter inniti opinioni p̄p̄ter
j nolēdo cedere opinioni suae sine meliori. Sunt q̄dam (ait Hugo) in
p̄gregatōe obstinati in suo sensu/sapiētes in oculis suis: hi q̄d nō p̄ces
perūt ex rōne defendūt: nec se alijs/ sed sibi alios applicari p̄tēdunt: et si
viderint nō obtēperari/ statim p̄mouent et alios turbant. Grādes vris
z q̄z p̄nciosi fatui p̄gregatōis turbatiui. Et q̄ q̄so sup̄brior fatuitas/
q̄z q̄ hō vnus toti p̄gregatōi iudiciū suū p̄fert/ tanq̄ ip̄e solus sp̄m̄ dei
habeat: q̄ maior sup̄bia. q̄ se meliores p̄tēnere: Sunt plane q̄ tales
sunt p̄summati stulti. Nec nēpe est p̄summata stulticia q̄ hō se repu-
3 tar sapiētē/ z in factis suis nihil videat nisi sapiam. Sed ais: Natu-
rale est q̄ hō sniam suā vel opinionē libētē sustinet z defendit: sicut
d̄: P̄ouer. xv. Letabit hō in snia oris sui. Ulex q̄dē: nō tñ sic d̄z ei im-
mutabilr adberere/ q̄ nullo mō velit acq̄escere sentētis z p̄silis meli-
oz: ait Seneca. Mobilis esto/ nō leuis: p̄stās/ nō p̄riuar. Sed z Moy-
ses sp̄m̄ dei h̄is q̄ridie cū d̄no loq̄bat: z p̄silii Jetro soceri sui nō p̄es-
psit. Er vis ne vt oibz credā/ z sniam meā murē ad q̄rūlibet p̄silia: Nō
d̄ri h̄/ sed sapiētū z bonoz. Nō dico q̄ sentētis q̄rumcūq̄z debeas ac-
q̄escere: q̄ nec iniq̄z: q̄z Stūs vir q̄ nō abijt in p̄silio impioz. Et Pro-
uēbio. j. Fili si te lactauerint p̄ctōres/ ne acq̄escas eis zc. Nō stultoz z
populariū. Ero. xxiij. Nec plurimoz insipiētū z populariū acq̄escas
sentētis/ vt a hō deues/ vic; si sit vitas certa z pbabilis: de q̄ certitu-
dinalr vel pbabilr tibi p̄stat. Nō pueroz vel iuuenū incertoz/ relin-
q̄ndo sniam exptoz: sicut fecit Roboā. iij. Re. xij. sed sapiētū z bonoz.
U Deut. xxvj. Seq̄ris formā eoz. s. sapiētū: nō declinabis ad dextram
vel sinistra. S; vbi p̄nt hec discerni: vbi sunt/ z q̄ sunt tales sapiētes
q̄s tuto possim seq̄: Nūq̄d plati mei sunt: Nūq̄d possū audacter sine
scrupulo eoz seq̄ sniam: Quid ḡ de simplici p̄plo platos suos i. Bohe-
mia imitantes: Incidim⁹ h̄ in materiā meo iudicio satis difficilē: z vir
solubilē z resolubilē/ vt sciat cui tuto q̄s suam p̄sciam p̄mittat. Vide
Suil. parrhisi. q̄ d̄t/ nō oportere monachū obedire suo plato p̄cipiētī/
vt habitet in loco sibi piculoso q̄ ad castitatē. Itē Suilb. Lug. d̄e obe-
diētia. Itē eūdē de disp̄satōe platoz sup̄ pluralitate bñficioz nō ex-
cusante. Itē Bersonē sup̄ illo: Ex ore tuo te iudico serue nequā. Item
beatum Thomā in. iij. scripti/ de plato p̄dicāte insolita. Itē Berso. de
pollutione: q̄ credendum est prelato etiam malo/ in his vbi non p̄ce-
pit contra deum. Item in summa Angelica z alibi. Rogamus doz-
minum Iesum.

Dñica in ramis Palmarum. viij. Aprilis.

Stultoz infinitus est numerus. Eccl̄s. j. Euangelium de gestis.